

BUDAÖRS / WUDERSCH

HAGYOMÁNYŐRZÉS

A németek erőszakkal történő eltávolítása drasztikusan átalakította Budaörsöt. Az itt maradtak azonban, ha nyíltan nem is tehették, családon belül továbbvitték őseik hagyományait, emlékéit, az 1970-es évektől pedig városi szinten is megkezdődött a német örökség megmentése.

1983-ban újjáalakult Budaörs egyik legrégebbi egyesülete, a Lyra Dalkör, amelynek első vezetője ifj. Szakály Máttyás lett. A dalkör megalakítása óta tevékenyen részt vesz Budaörs német nemzetiségi és kulturális életében.

Az 1970-es években a tárgyi emlékek összegyűjtése is megkezdődött Füzér Ferencné, az 1. számú Óvoda igazgatójának vezetésével. Néhány év alatt azonban olyan jelentős anyag gyűlt össze, hogy állandó helyet kellett találni a gyűjteménynek. A városi vezetés mellett több helyi lakos, köztük Báder Györgyné és Hauser József is az ügy mellé állt, akiknek közreműködésével a Városi Tanács megvásárolta a Budapesti út 47/1 szám alatt álló épületet, ahol 1987. augusztus 18-án nyílt meg a múzeum. Megalapításával a hagyományok őrzése, a múlt feltárása intézményi keretek közé került, amely munka mellett a kezdetektől ott áll Budaörs Város Önkormányzata, 1994-től a német nemzetiségi önkormányzat, valamint számos civil egyesület és szervezet.

A tárgyak megőrzése mellett a Bleyer Jakob Helytörténeti Gyűjtemény és a nemzetiségi önkormányzat kiemelt szerepet fordít azok bemutatására is, valamint a tudományos kutatómunkára, az ismeretek átadására, a helyi közösség összefogására, a megromlott vagy elpusztult értékek megmentésére. Ennek eredményeképpen számos kiadvány jelent meg, helyreállították az Ótemetőt, újjáépítették a Kálvária és a Kőhegyi kápolna, 2000-ben pedig a nagyhírű passiójátékot is felélesztették.

...

TRADITIONSPFLEGE

Die gewaltsame Beseitigung der Deutschen führte zu tiefgreifenden Umwandlungen in Budaörs. Die hiergebliebenen haben aber, wenn sie es öffentlich auch nicht tun durften, in der Familie das Brauchtum und das Andenken der Ahnen weitergeführt, und ab den 1970er Jahren begann auf städtischer Ebene die Rettung des deutschen Erbes.

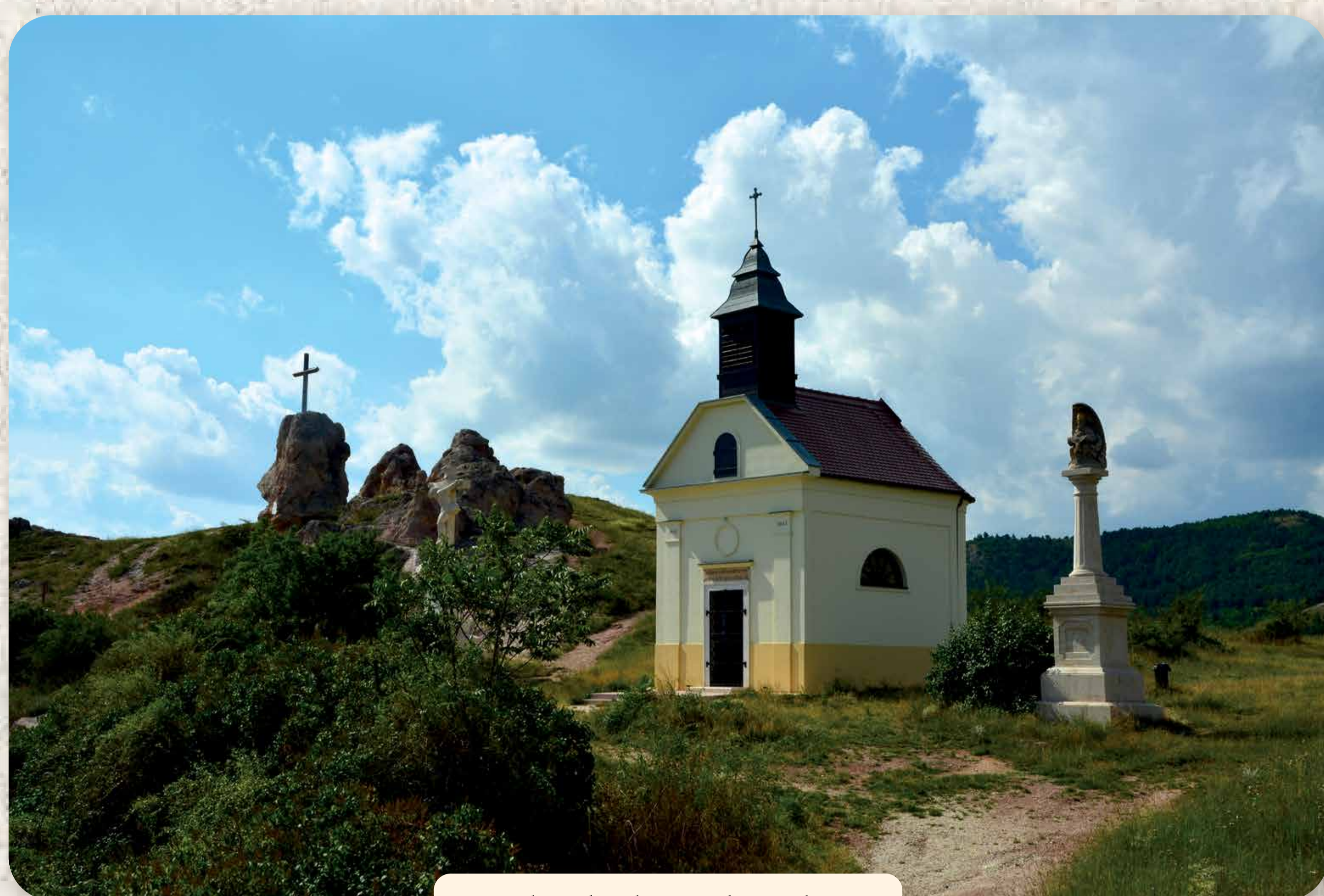
1983 wurde einer der ältesten Vereine des Ortes, der Lyra Gesangsverein neugegründet, dessen erster Leiter Máttyás Szakály der Jüngere wurde. Der Verein nimmt seit seiner Gründung aktiv am ungarndeutschen und am kulturellen Leben von Budaörs teil.

In den 1970-er Jahren begann auch das Sammeln der gegenständlichen Andenken unter der Leitung von Frau Terézia Füzér, der Direktorin des Kindergartens Nr.1. In einigen Jahren wurde eine so bedeutende Sammlung angehäuft, dass diese einen ständigen Ausstellungsort brauchte. Neben der Stadtleitung befürworteten das auch mehrere Einwohner, unter ihnen Frau Mária Báder und Josef Hauser. Mit ihrem Zutun kaufte der Stadtrat das Gebäude in der Budapesti Str. 47/1, wo am 18. August 1987 ein Museum eröffnet wurde. Mit der Gründung des Museums bekam die Traditionspflege, das Erforschen der Vergangenheit einen institutionellen Rahmen, das von Anfang an von der Stadt Budaörs, ab 1994 von der Deutschen Nationalitäten Selbstverwaltung, sowie von zahlreichen Zivilvereinen und Organisationen unterstützt wird.

Das Jakob Bleyer Heimatmuseum und die Nationalitäten Selbstverwaltung kümmern sich außer der Bewahrung der Gegenstände auch um deren Vorstellung, sie fördern die wissenschaftliche Forschung, die Weitergabe des Wissens, sie halten die kleine örtliche Gemeinschaft zusammen, achten auf das Retten der angegriffenen und der zerstörten Werte. Als Ergebnis dieser Tätigkeit erschienen zahlreiche Publikationen, der Alte Friedhof wurde wiederhergestellt, der Kalvarienberg rekonstruiert, die Steinbergkapelle neugebaut und im Jahr 2000 wurden die berühmten Passionsspiele wiederbelebt.

A keresztrút és a Kálvária kápolna 2002-re épült újjá
Der Kreuzweg und die Kalvarienkapelle wurden 2002 neuerrichtet

A Kőhegyi kápolna 2003-ban épült újjá
Die Steinbergkapelle wurde 2003 neugebaut

Az ezredfordulótól újra látható a Passió a Kő-hegyen
Nach der Jahrtausendwende sind die Passionsspiele auf dem Steinberg wieder zu sehen

A Heimatmuseum 2016 és 2018 között teljes körű felújításon esett át
Das Heimatmuseum wurde von 2016 bis 2018 vollständig erneuert

A Heimatmuseum tisztaszobája
Das Paradezimmer des Heimatmuseums

Hogyan épültek újjá építészeti emlékeink?
Wie wurden unsere Baudenkmäler neuerrichtet?